

divadelní minutky

A2 kulturní týdeník a Transteatral, o.s.

© A2 kulturní týdeník, 2007

© Transteatral, 2007

© Illustrations Dragan Stojčevski, 2007

ISBN 978-80-903857-2-6

obsah

Slovo na úvod

ROMAN SIKORA Největší Básník
se chrámům umění ze zásady nevyhýbá

MAREK PIVOVAR Slova, slova, slova

EGON TOBIÁŠ Ten kuň nelže (1)

KATEŘINA RUDČENKOVÁ Hra pro Ornesta

IVA PEŘINOVÁ Kravička a travička

HUBERT KREJČÍ Nešťastný den koncem března

JAN JIRKŮ Chvilka na nádraží

MARTINA KINSKÁ (Bez názvu)

JITKA MARTINKOVÁ Petra a Zuzana

JIŘÍ SEDLÁČEK Emulgátory

PAVEL TRTÍLEK Immaculata

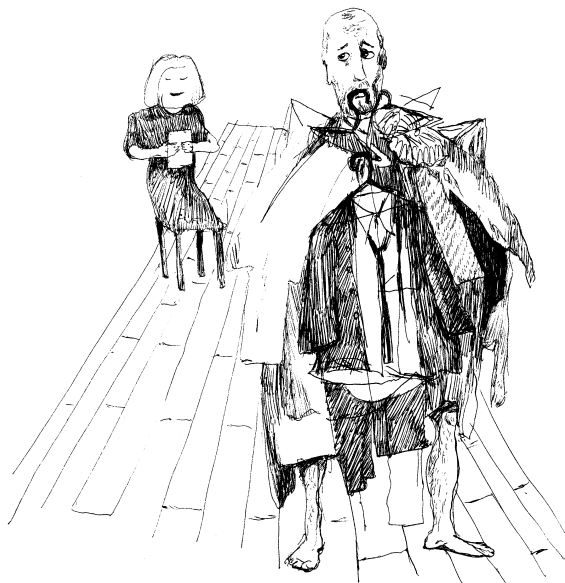
DANIELA FISCHEROVÁ Přesýpací hodiny

VÍTEK PEŘINA Lyžařův sen

PAVEL KOHOUT Josef Novák

RENÉ LEVÍNSKÝ Václav Klaus odmítá svou rytinu

IVA KLESTILOVÁ Slávek přemýšlí a Martin se snaží
Minuta s autory

slovo na úvod

K vydání souboru **Divadelních minutek** nás inspiroval počín Divadelního ústavu ve španělské Andalusii, který u příležitosti Mezinárodního dne divadla v roce 2006 inicioval vznik 60 dramatických miniatur současných andaluských dramatiků. Každá z her má rozsah jedné minuty a jako soubor byly představeny nejen v jedné knižní publikaci, ale i prostřednictvím scénického čtení.

K účasti na přípravě české mutace **Divadelních minutek** jsme oslovily zhruba čtyřicítku českých dramatiků, dramaturgů a prozaiků, přičemž jedinou podmínkou bylo zaslání divadelní hry/hříčky v rozsahu maximálně jedné minuty, potřebné k její scénické realizaci. Hozenou rukavicí zvedlo celkem 16 autorů a autorek a my vám nyní z jejich dílek nabízíme 16 minut divadelního čtení. Zavede vás do českých i moravských kancelářů, vesnic, divadel i nádraží, nechybí v nich politický osten, existenciální nota, ironický škleb ani pohádkové motivy. A protože všechny cesty vedou do zlaté kapličky, všechno v tomto sborníku začíná a také končí před Národním divadlem.

Většina autorů ztvárnila jednu minutu scénického času v písemné formě na jedné stránce. Ani my tento limit nebudeme překračovat. Přejeme vám tedy zábavné čtení a co nejvíce minut divadelních zážitků.

V naději, že se napřesrok v Čechách i na Moravě najde tolik bohémů, aby **Divadelní minutky** mohly tikat alespoň jednu hodinu,

Martina Černá a Marta Ljubková
editorky sborníku

Největší Básník se chrámům umění ze zásady nevyhýbá

ROMAN SIKORA

OSOBY:

Největší Básník

Mladý herec

Ještě mladší herečka

(Největší Básník kráčí na tramvaj a prochází kolem Zcela Národního divadla. Před divadlem postává Mladý herec s Ještě mladší herečkou a pokuřují.)

MLADÝ HEREC Jé, nazdar!

(Největší Básník pokyne a dále spěchá na tramvaj.)

MLADÝ HEREC Jsme tady právě na premiéře Strakonického dudáka.

(Největší Básník se zastaví a pak se začne nahlas smát. Mladý herec na něho hledí a pak se začne smát také. Ještě mladší herečka tak trochu nechápe, ale usmívá se.)

MLADÝ HEREC To je panečku mazec.

(Největší Básník se směje ještě hlasitěji. Mladý herec také.)

MLADÝ HEREC Je to lepší než na houbičkách.

(K oběma, kteří se zase ještě o kousek hlasitěji smějí, se teď přidává i Ještě mladší herečka.)

MLADÝ HEREC Paruky, kroje, dudy, no prostě nářez.

(Pořád se všichni smějí.)

MLADÝ HEREC Naštěstí to má přestávku. Ale druhou polovinu si určitě nenechám ujít.

(Největší Básník se válí smíchy po zemi.)

MLADÝ HEREC Nejlepší bude asi ta poslední scéna na popravišti. Bude se běhat po jevišti na košťatech.

(Největší Básník se válí smíchy po zemi a svíjí se. Už téměř nemůže. Oba mladí herci se smějí hurónsky s ním. Mladý herec se koukne na hodinky.)

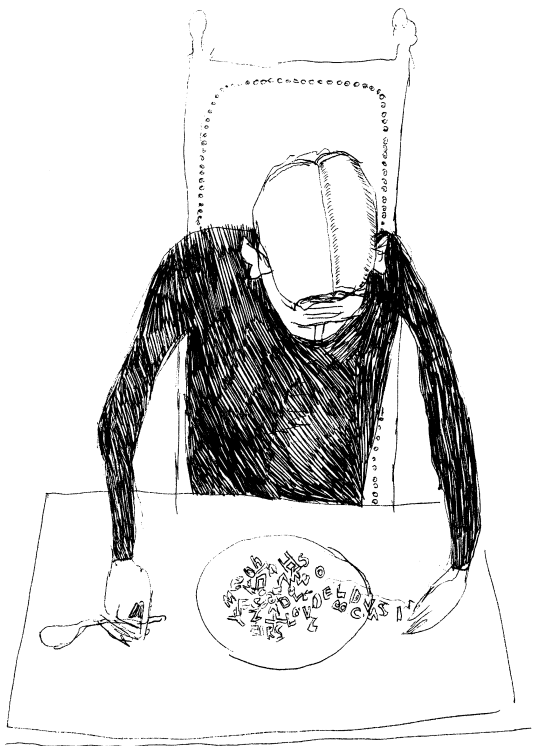
MLADÝ HEREC No, a jdem zas na to.

(Všichni se ještě chvíli strašlivě chechtají. Pak se Největší Básník zvedne ze země, opráší si kabát a pokračuje v cestě na tramvaj.)

NEJVĚTŠÍ BÁSNÍK Tak příjemnou zábavu.

(A s úlevou se vzdaluje od ZND s vědomím, že podobné legrace si zase jen tak neužije.)

Konec

Slova, slova, slova

(Črta k dějinám divadla)

MAREK PIVOVAR

OSOBY:

Matka

Otec

(Starobyle zařízená domácnost)

Otec Těstoviny! Kdo to kdy viděl! Můj syn si hraje s těstovinami!

Matka Co je na tom špatného?

Otec Sedí tam za kuchyňským stolem a skládá z nich obrazce! Proč jsem mu vyřezal toho koníka? A dřevěný meč?! Těstoviny patří do polívky.

Matka A také tam nakonec vždycky skončí. Tak co ti vadí?

Otec *(Bere rydlo a tabulku.)* A tohle je co? Snad ho nechceš učit psát?

Matka Řekl mi, že by chtěl znát více slov než jeho kamarádi. Aby mohl psát básně. Jeden písař by k nám docházel.

OTEC K čemu by měl syn rukavičkáře znát slova, slova, slova? A víš, co by to stálo? Když mně stačí k podpisu otisk palce, tak jemu taky. Tyhle krámy půjdou z domu!

MATKA Pojíš a zvedne se ti nálada. Udělala jsem polévku.

OTEC Syn rukavičkáře chce psát básně! Celému Stradfordu bych byl pro smích! To ať si raději hraje s tím těstem. *(Uklidňuje se.)* Jakou polévku?

MATKA Písmenkovou.

OTEC *(Netuší.)* Cože?

MATKA *(Rychle se opravuje.)* Těstovinovou. Jak ji máte s Williamem rádi.

Konec

Ten kůň nelže (1)

(Minutová hra)

E. L. TOBIÁŠ

OSOBY:

Romeo

Julie

Kůň1

Kůň2

(Do místnosti vejde Kůň1.)

ROMEO Já bejt mladší, tak s nim zatočim, že by viděl!

JULIE Počkej, třeba něco řekne.

(Kůň1 odejde.)

ROMEO To je podivný odpoledne, vždycky aspoň na chvíli přišel, a dneska nic.

JULIE Myslíš toho koně?

ROMEO Proč koně?

JULIE No, že dřív by nám to přišlo směšný.

(Do místnosti vejde Kůň1.)

ROMEO Ha! Už jsem si vzpomněl!

JULIE No to je dost.

(Kůň1 odejde. Po chvíli)

ROMEO Asi to bez něj nepude, co?

JULIE Hleď si svýho!

ROMEO Nebud' drzá!

JULIE Bacim tě těžítkem.

ROMEO No a teď to zas nevim.

(Do místnosti vejde Kůň1.)

JULIE Skoč na něj, zamázni ho, sejmi ho! Ať už to řekne, proč sem furt leze!

ROMEO Hajzl.

JULIE Proč hajzl?

(Pauza)

ROMEO Omlouvám se.

JULIE No jistě, ale proč hajzl?

ROMEO Dřív by nám to přišlo směšný. (*Smích*)

JULIE Tohle ne!

(*Kůň1 odejde.*)

ROMEO Teď to bylo o fous.

JULIE Jsi příliš ukecaný.

ROMEO Možná... je jich víc.

JULIE Proč to říkáš?

ROMEO Chtěl jsem si to říct.

ROMEO I JULIE Kůň!

JULIE Máš pravdu, bez něj by to nebylo takový.

ROMEO (*Podívá se na hodinky.*) Kde se zas courá...?

(*Do místnosti vejde Kůň1.*)

ROMEO Tak už ho tu máme... nakonec.

(*Kůň1 si sedne na židli, je unavený.*)

JULIE Klidně se posaďte. (*Smích*)

ROMEO Co to má být? Chová se, jako by tu byl...

ROMEO I JULIE Doma?

(Kůň1 se zvedne ze židle.)

ROMEO Kampak, loupežníku?!

JULIE Myslí, že uteče.

ROMEO Dřív by nám to přišlo směšný, víc.

JULIE Teď už ne!

ROMEO I JULIE S tím je konec!

(Kůň1 se skácí na podlahu.)

ROMEO Hyjé, prrr, čehý... nic

JULIE Asi mu to došlo.

ROMEO Takhle přijít o koně.

JULIE Dřív by nám to přišlo směšný.

ROMEO I JULIE S tím je konec!!!

(Kůň1 se ani nehne.)

JULIE Byl to kůň.

ROMEO Proč to říkáš?

JULIE Protože to je pravda.

ROMEO Myslel jen na sebe.

JULIE Podívej, jak mu zvadly kopýtka.

ROMEO Říkal si o to, tak mu zvadly, no bóže.

(Do místnosti vejde Kůň2.)

ROMEO Helemese, kamarádíček.

JULIE Ten to dlouho nevydrží.

ROMEO Vsaď se, že zas odejde.

(Kůň2 odejde.)

JULIE Kdo vyhrál?

ROMEO Nestihli jsme to.

JULIE Je dostihový.

(Kůň2 vejde do místnosti.)

ROMEO Nemůže se nás zbavit.

JULIE Myslí to s náma vážně.

ROMEO Proč to říkáš?

JULIE Protože dřív by nám to přišlo směšný.

ROMEO Máš pravdu, tenhle je upřímnější.

(Kůň2 odtáhne Koně1 z místnosti.)

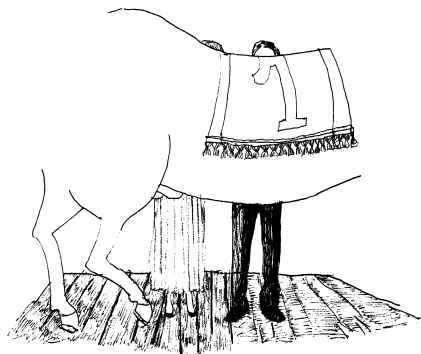
JULIE Myslim, že už se nevrátí.

ROMEO Byla jsi moc osobní.

JULIE Asi umřeli hned za dveřma.

ROMEO No vidíš, to by mě teda zajímalo, jak oni si vlastně otvírali...

Konec

Hra pro Ornesta

KATEŘINA RUDČENKOVÁ

OSOBY:

Anna

Ornest

ANNA Chystám se napsat hru, ve které bude hrát můj oblíbený herec Jiří Ornest. Začne to tak, že Ornest přijde na scénu.

(Vejde Ornest a chystá se něco říct.)

Během té hry se na scéně zhmotní ve všech svých rolích, které v životě hrál. Takže jen z Divadla Na zábradlí by to byly namátkou role, co měl v Rackovi, Ritter, Dene, Voss, ve Strýčkovi Váňovi, ve Wesele, v Táně, Táně, Plukovníku Ptákovi, v Tragédii mstitele, V Altánu, Happy endu, v Poslední pomazánce, Push-up, v Platonov je darebák, v Troillovi a Kressidě...

Otázka je, jestli by se stihnul mezi jednotlivými výstupy tak rychle převlíkat.

Každopádně na konci by zase odešel.

(Ornest odejde, poněkud podrážděný.)

Kravička a travička

(Hovadské drama s optimistickým koncem)

IVA PEŘINOVÁ

OSOBY:

Vypravěč

Kravička

Autorka

VYPRAVĚČ Je krásné slunné ráno. Centrem podještědského města L. bloudí plačící kravička.

KRAVIČKA Proč já hloupá kravička jsem jen chtěla vidět město L.! Kdybych zůstala doma, spásala bych teď travičku! Hlad mám, achich ach! Já už snad hlady ani nevidím!

VYPRAVĚČ I zaslechla ji autorka hovadského dramatu.

AUTORKA Proč pláčeš a naříkáš, kravičko?

KRAVIČKA Travičku hledám, travičku!

AUTORKA Já jsem ta travička, kravičko.

VYPRAVĚČ Autorka nelhala. K travičství měla jisté vlohy.

AUTORKA Víím, že touto svou hovadinou leckoho otrávím.

VYPRAVĚČ To už kravička hlady neviděla ani neslyšela. Tak si tu travičku nejdřív zkusmo oblízla...

KRAVIČKA Fuj.

VYPRAVĚČ Pak na ni šlápla a trošičku si ji okousala...

KRAVIČKA Fuj.

VYPRAVĚČ A přestože jí příliš nechutnala, spásla ji celou i s botama. A pak...?

KRAVIČKA Bůuauauúúú...

VYPRAVĚČ Pak z ní chcípla. Je krásné slunné ráno. Je po kravičce, je po travičce i po onom dramatu.

Konec (optimistický)

Nešťastný den koncem března

HUBERT KREJČÍ

OSOBY:

1. redaktorka

2. redaktorka

Uklízečka

Dav

MÍSTO: Redakce

1. REDAKTORKA (*Vykloní se z okna.*) Vykláním se z okna naší redakce a zřím zástup divadelních autorů, jenž podupává před domem; tento zástup mizí za rohem, obtáčí domovní blok a vynořuje se na druhém rohu. Nesmírné množství dramatiků třímá rukopis dramatické hříčky, kterou chtějí zadat v této kanceláři.

2. REDAKTORKA (*Lakuje si nehty.*) Otvíráme za šest minut.

1. REDAKTORKA Uklízečka právě přináší koš plný rukopisů, které zřejmě vybrala od autorů na schodišti. – Nuže?

(Uklízečka přinese obrovský koš.)

UKLÍZEČKA Samý podepsaný žádostě, petice a provolání za zrušení divadla jako zastaralýho, vobtěžujícího a nudnýho žánru. Mám to vyhodit?

(1. a 2. redaktorka s výkřikem omdlí.)

(Po strnulé pauze se opona zavře.)

Chvilka na nádraží

JAN JIRKŮ

OSOBY:

Mladík

Chlap

Druhý chlap

Začátek (00:00)

Světlo – mladík sedí na lavičce, čeká na vlak.

Tma – projede rychlík.

Světlo – vedle mladíka sedí chlap.

CHLAP Já su tak špatnej chlap

Já su tak špatnej chlap!

Já su tak špatnej!

Ani ženu nemám!

Já su tak špatnej chlap!

Ani si nic neuvařím

Ani na zahrádce nic neudělám

Já su tak špatnej!

Ani ženu nemám!

Ani by se mnou žádná nebyla!

Ani si práci neudržím

Ani nic neumím

Ani rukama nic neudělám

Já su tak špatnej chlap!
Ani kdybych ju chtěl
Já si ju nezasloužím
Ani ošklivou
Já su tak špatnej!
Já su tak špatnej chlap!
Já su tak špatnej chlap!

(Otevřou se dveře, vstoupí Druhý chlap.)

DRUHÝ CHLAP Jaryne! Vrať se! Nemáš dopito!

CHLAP Ne!

DRUHÝ CHLAP Jaryne! Nesor boha!

Tma – projede rychlík.

Světlo – mladík sedí na lavičce, čeká na vlak.

Konec (01:00)

5. prosince 2006

(Bez názvu)

MARTINA KINSKÁ

OSOBY:

Děda

Vnuk

(Podhorská vesnice. Žije tu tak třicet lidí, ne víc. Nikdy tu víc lidí žít nebude, protože to nedovolí přírodní podmínky. Ve výklenku u stodoly visí na hácích napůl stažený králík [?].

U něho stojí s nožem Děda a zkušenými pohyby dál stahuje kožešinu a posléze rozřezává hrudník a kuchá; vše zbytečné hází do kýble, potřebné pokládá do misky... O kousek dál stojí Vnuk, asi pětileté dítě, s velkýma očima. Se zaujetím jej pozoruje. Po chvíli.)

VNUK Co to je, dědo?

DĚDA Králík.

(Po chvíli)

VNUK Co když byl, dědo, kouzelněj?

DĚDA *(Mlčí.)*

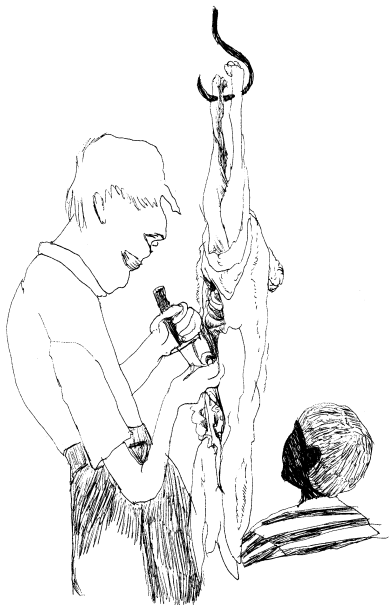
VNUK Když může být kouzelná ryba, může být i králík...

DĚDA *(Mlčí, zbytečné vnitřnosti hází do kýble.)*

VNUK Dědečku, slyšíš, co když byl fakt kouzelný?

DĚDA *(S ledovým klidem se otočí.)* Nebyl. Byl to hajzl. Vidiš, sežral koťátka.

(A vše zbytečné letí do kýblu. Děda dál pracuje. Vnuk ho dál pozoruje.)

Petra a Zuzana

JITKA MARTINKOVÁ

OSOBY:

Petra

Zuzana

(Kancelář. V ní žena středního věku, otvírá šuplíky, něco balí do tašky, něco vrací... Zvoní telefon, ale Petra ho nezvedá. Upřeně se dívá na kosmetickou tašku, co vytáhla ze šuplíku – pak se podívá na stůl své nepřítomné kolegyně.

Zuzana – o něco starší, ale vypěstěná – přibíhá dveřmi k telefonu, aby jej zvedla...)

ZUZANA Haló?! Přejeme vám krásné ráno! *(zadýchaně)* Co pro vás může udělat firma Davis a jeho dcery? ...hm... pročs to nezvedla? *(Pokládá telefon, spěšně svléká kabát a boty.)*

PETRA Ahoj.

ZUZANA Ahoj ahoj... *(Bere nějaké listiny z pracovního stolu, zírá na ně a mechanicky opakuje pozdrav.)* Panebože, to ale nemůžu stihnout, dneska, všechno! *(Radostně)*

PETRA *(Zarazí se a znovu vybalí již zabalený hrnek.)* Dáš si se mnou kafe?

ZUZANA Nalej mi, prosím tě, trochu Dobrý vody. Neperlivý, z lednice.

Díky! (*Zuzana se ani neotočí, probírá se pracovními složkami, Petra zase hrnek zabalí.*)

PETRA Jestli myslíš tu MOJI Bonaquu, tak tu mám na dně v tašce. Jdu pryč. Končím tady.

ZUZANA (*Zarazí se, dál kouká do papírů, pak se „překvapeně“ otočí.*) Ne?! Máš něco lepšího. No jo, titul. Kolik?

PETRA Jdu do domova důchodců.

ZUZANA Už? (*Vyděšeně*)

PETRA Jdu tam pracovat.

ZUZANA Jako ředitelka?

PETRA Jako pečovatelka.

ZUZANA (*Chce se usmát, ale nejde jí to.*) No, mám hodně práce, tak ti popřeju štěstí... a... a...

PETRA A s tím úklidem si nedělej starosti. Budu teď mít víc času a ty zase víc peněz, když si polepšíš... (*Smete pomyslný prach ze svého bývalého pracovního stolu.*)

ZUZANA Bude se mi po tobě stýskat. (*Chce Petru obejmout, ale ta se skloní a uchopí tašku.*) Mezi starými lidmi je smutno, přijď někdy jen tak na kafe, probereme chlapy... co?

PETRA (*Už skoro mezi dveřmi*) Ahoj. (*Zavře.*)

(Zuzana chvíli strnule čeká, jde ke dveřím – poslouchá –, zazvoní telefon, Zuzana by se k němu jakoby vrhla, ale nakonec se zastaví a volným krokem dojde k telefonu, kde zapne záznamník.)

ZUZANA To jo...

ZÁZNAMNÍK Krásný den vám přeje firma Davis a jeho dcery. Momentálně jsme bohužel natolik vytížení, že se nemůžeme věnovat vašemu telefonnímu požadavku. Zavolejte prosím později nebo zanechte vzkaz...

(Za zvuku záznamníku si Zuzana živě a radostně přemísťuje věci do stolu, co tu je po Petře. Při té příležitosti tam objeví kosmetickou tašku. Vytáhne ji, labužnický a s velkou pečlivostí si namaluje ústa a usměje se do publika.)

Konec

V Praze 30. 1. 07

Emulgátory

JIŘÍ SEDLÁČEK

OSOBY:

Dva hráči šachu:

Hráč 1 (bílé figurky),

Hráč 2 (černé figurky)

Doktor

HRÁČ 1 (*Táhne bílou figurkou.*) Pěšec na E4. (*Poklepe na šachové hodiny.*)

HRÁČ 2 (*Bez přemýšlení*) Pěšec na E5. (*Rovněž klepne na hodiny.*)

HRÁČ 1 (*Chvilku uvažuje, pak táhne.*) Král na E2.

HRÁČ 2 (*Poněkud zaskočen, ale nedá to na sobě znát. Netuší, o jakou se jedná fintu, a tak se rozhodne Hráče 1 lehce kopírovat.*) Král na E7.

HRÁČ 1 (*Tah Hráče 2 jej lehce překvapí, a tak zkusí ověřovací tah.*) Král na E3.

HRÁČ 2 (*Nenechá se vyvést z míry, pokračuje v taktice napodobitele.*) Král na E6.

HRÁČ 1 (*Pojme podezření, a tak táhne koněm.*) Jezdec na E2!

HRÁČ 2 (*Pochopí, že Hráč 1 odhalil jeho taktiku, chvíli zaváhá, ale pak s úsměvem provede stejný tah.*) Jezdec na E7!

HRÁČ 1 (*Těžko překonává zlost. Táhne téměř výhrůžně.*) Dáma na E1!!!

HRÁČ 2 (*Zasměje se skoro dábělsky.*) Dáma na E8!!!

HRÁČ 1 (*Uchopí ve vzteku Hráče 2 za límec a začne jím lomcovat.*)

DOKTOR (*Rázně vejde na scénu.*) Pánové! Bohužel jsem nucen vaši partii přerušit!

OBA HRÁČI (*Rázem se uklidní.*) A proč?

DOKTOR Jako lékař musím konstatovat, že vaše hra obsahuje nebezpečné množství zdraví škodlivých éček!

Oba hráči jsou naprosto konsternováni...

Opona

Immaculata

(Minutovka)

PAVEL TRTÍLEK

OSOBY:

První žena

Druhá žena

(Slunný den. Dvě ženy stojí na kopci a upřeně hledí vzhůru do slunce. Je zjevné, že tak činí již nějakou dobu, oči jim slzí.)

PRVNÍ ŽENA Já už to nevydržím...

DRUHÁ ŽENA Teď to přece nesmíme vzdát. Každou chvíli se nám Panna Marie ve slunci zjeví. Vždyť to říkal pan farář.

PRVNÍ ŽENA Máš pravdu, musíme vytrvat... Panna Marie mi tolik pomohla. O moji dceru měli zájem hodní chlapci, ale ona mezi nimi stále nenacházela toho pravého. A roky jí ubíhaly. Tak jsem na mariánském poutním místě vroucně prosila Pannu Marii o nějakou bolest, kterou bych obětovala za štěstí mé dcery, a netrvalo dlouho a já si ošklivě zlámala nohu v kotníku! Zrovinka na svátek Panny Marie! Bolesti jsem si užila, škoda slov. Ale ráda jsem to snášela, vždyť jsem o to Pannu Marii tolik prosila. Po sundání sádry jsem ještě půl roku chodila o berlích, a když mi ukončili rehabilitaci, dcera mi v slzách šeptala, že našla toho pravého.

DRUHÁ ŽENA Takové štěstí... Plánují svatbu?

PRVNÍ ŽENA Na svátek Panny Marie.

DRUHÁ ŽENA Já jsem pocítila pomoc Panny Marie, když jsem si nahmatala v prsu bulku. Byla už dost velká. Černé myšlenky se mi honily hlavou. Při modlitbě růžence jsem prosila Pannu Marii o přímluvu u Ježíše. A když jsem se odhodlala na vyšetření, zjistili, že jde o nezhoubný nádor. Po operaci bylo všechno zase v pořádku.

PRVNÍ ŽENA Až se nám Panna Marie zjeví, musíme jí vroucně poděkovat.

DRUHÁ ŽENA Syn prospěchově nikdy moc nevyňikal, tak jsme měli obavy, zda odmaturuje. Když jsme jeli na pouť ke svaté Zdislavě, procvičovali jsme s ním otázky a modlili se k Panně Marii za zdárný průběh maturity.

PRVNÍ ŽENA A jak to dopadlo?

DRUHÁ ŽENA Vytáhl si zrovna ty otázky, které jsme s ním procvičovali. Někdo by řekl, že to byla pouhá náhoda, ale my dobře víme, komu za to vděčíme.

OBĚ ŽENY Neposkvrněná Panno Marie, oroduj za nás a potěš všechny, kteří pod svým křížem padají...

(Náhle První žena vykřikne, chytí se za oči a začne bolestivě naříkat.)

DRUHÁ ŽENA *(Ještě upřeněji hledí do slunce.)* Ty už ji vidíš?

PRVNÍ ŽENA *(Otevře oči a ohmatává prostor před sebou.)*
Nevidím! Nevidím!

DRUHÁ ŽENA Tak vydrž! Každou chvíli už ji musíme spatřit!

PRVNÍ ŽENA Já nevidím nic! Vůbec nic! Oslepla jsem!

(Náhle i Druhá žena vykřikne a chytí se za oči; když je otevře, rovněž ohmatává prostor před sebou.)

DRUHÁ ŽENA Zpropadeně, i já jsem oslepla! Po čertech, nevidím lautr nic!

PRVNÍ ŽENA Ksakru! Kakraholte, himlhergot, krucinálfagot!

DRUHÁ ŽENA Proklatě! Zatracený nanebevzetí!

(Hořekující obě odcházejí.)

Konec

Přesýpací hodiny

DANIELA FISCHEROVÁ

OSOBY:

Mistr

Žák

REKVIZITA: Přesýpací hodiny

(Mistr sedí u psacího stolu a pokojně si čte. Vtrhne Žák-zoufalec, padne před ním na kolena a chrlí.)

ŽÁK Mistře! Jsi moje poslední naděje! Prý dovedeš žáka k osvětlení za jednu jedinou minutu! Ach Mistře! Mohu také doufat?

MISTR *(Sotva zvedne oči od čtení, ale obrátí veliké přesýpací hodiny. Zběžně)* Jistě. Zřekneš-li se všeho hodnocení, nežli se dosype tento písek, budeš osvětlen.

ŽÁK *(Nadšeně)* Cože? Tvoje metoda je takhle snadná? To je skvělé!

MISTR Právě jsi zmarnil šanci k osvětlení.

(Aniž si přestává číst, jednou rukou otočí hodiny do původního stavu. Žákovi to dojde. Tma.)

Lyžařův sen

(Minutové drama pro dvanáct loutek)

VÍTEK PEŘINA

(Vprostřed hlubokého lesa kol kolem malého ohýnku sedí asi tucet mužů neurčitého věku. Je horko, že by se krájet dalo, oni i přesto co chvíli přikládají na oheň. Náhle jeden z nich vstane.)

1 Jdu čůrat.

(Ostatní pozvednou hlavy a pozorují ho, dokud nezmizí v houští. Z lesa se ozvou rány sekerou.)

2 *(Naštvaně)* Už zase! Proč si nedá chvíli pokoj?

(Vztyčí se další muž.)

3 Jdu čůrat.

(Ostatní pozvednou hlavy a pozorují ho, dokud nezmizí v houští. Pak pokračují v hovoru.)

4 Inu, je to pracant.

5 Houby pracant! Doma mu to neklape, tak radši v lese ostošest rube.

(Jiný muž se od ohně zvedá.)

6 Jdu čůrat.

(Ostatní pozvednou hlavy a pozorují ho, dokud nezmizí v houští. Rány neustávají.)

7 Nemůže za to, že se jim děti nepoštěstilo.

8 A já snad za to můžu?

9 Aspoň pauzu by si mohl dát, už kvůli sobě. V poledne uprostřed léta kácet stromy, to je o zdraví.

(Rány neustávají.)

10 Ale tenhle mu trvá nějak dlouho.

11 Asi bude pěkně vysokej.

12 A mohutnej.

(Ozve se praskot káceního se stromu. Na ohniště i muže kolem dopadne mohutný strom. Všichni jsou na místě mrtví.)

HLAS Panečku! Ten kořínek vypadá jako živý! Vytesám z něho ženě synáčka!

(Z houští přiběhnou tři muži. Mlčky si prohlížejí zkázu, které jen o vlas unikli. Po chvíli jeden z nich osloví zbylé druhy.)

6 Ledne a Únore!

1 + 3 Ano, Prosinče?

6 Přebírám vládu od zesnulého Srpna.

(Okolní stromy náhle zbělají pod náhlým útokem námrazy.)

6 Nastane dlouhá zima.

(Takřka neznatelně se usměje.)

6 Dlouhá, nekonečná zima.

(Leden a Únor se snaží uvolnit ohniště a chvatně rozdělávají oheň.)

Konec

Josef Novák

(Komická truchlohra o dvou dílech beze slov)

PAVEL KOHOUT

OSOBY:

Prologus

Josef Novák

Lékaři

Epilogus

Několik mužů a žen

I

Vstoupí PROLOGUS v bílé říze a udeří holí.

Žestě hrají fanfáry z Libuše.

Zvedající se opona odhalí porodní sál, prudce osvětlený reflektory. Klubko lékařů se sklání nad neviditelnou rodičkou.

Ozve se ženský křik.

Porodníci se rozestoupí. Lůno matky vzápětí plynule opouští plod. Někdo z lékařů jej uchopí za nohy a protřeše.

Ozve se dětský pláč.

Na velké obrazovce se nad scénou rozsvítí jméno JOSEF NOVÁK. Hudba slábne, jak padá opona. PROLOGUS odejde.

Pauza 7 vteřin. Jméno JOSEF NOVÁK svítí však nad scénou dál.

II

Vstoupí EPILOGUS v černém rouchu a udeří holí.

*Trubka hraje vojenskou večerku.
Zvedající se opona odhalí obřadní síň, měkce osvětlenou vysokými
svícny. Několik mužů a žen stojí čestnou stráž po bocích rakve.
Vzápětí se otevírá zadní stěna a rakev plynule opouští svět.
Někdo ze stráže se rozvzlyká.
Ozve se hromadné štkání.
Zadní stěna se zavírá.
Hudba slábně, jak padá opona. EPILOGUS odejde.*

Jméno JOSEF NOVÁK nad scénou zhasne.

Konec

Hra postupně vznikala v sedmdesátých až devadesátých letech ve Vídni, Berlíně, Paříži, Bruselu, Londýně, Římě a v Sázavě nad Sázavou. Předepsanou pauzu lze podle potřeby libovolně prodloužit. Tak například světová premiéra, o jejímž počátku a místě se mezitím ztratil záznam, podle všeho nejspíš dosud trvá.

Václav Klaus odmítá svou rytinu

(Monodrama)

RENÉ LEVÍNSKÝ

OSOBY:

Brouk Pytlík, prezident České republiky

(Pracovna prezidenta ČR)

(Pracovna nevyzařuje žádnou přepjatou eleganci, stůl je spíš praktický než masivní, skříně strohé, pravidelné, ni stopy po jakékoliv rustikálnosti. Katedrála svatého Víta, kterou vidíme skrze velmi dobře umyté okno, se zdá menší, než nám utkvěla ve vzpomínkách, skoro bychom se chtěli vsadit, že v okenních rámech není zasazeno obyčejné sklo, ale optické čočky vyjmuté z obřího dalekohledu, a to samozřejmě naopak – zmenšují vnější skutečnost a při pohledu zvenku dodávají vnitřku pracovny titánský rozměr. Za stolem sedí dvou- až třímetrový Brouk Pytlík, čím větší, tím lepší. Oblečen je poměrně nákladně, avšak úměrně svému hmyzímu věku i vkusu. Navíc má překrásnou kravatu!)

(Je pěkný květnový den roku 2003.)

BROUK PYTLÍK *(Prohlíží si archy na stole, přičemž je smutnější a smutnější.)* Ach. Ne, ne, ne. Copak je tohle možné? Copak mám takhle vpadlé tváře? Copak jsem skoro jakoby nazelenalý? Copak

mám depresí skleslá tykadla? Ach. Ne, ne, ne. Nakopat je do krovek, tyhle rytce, tyhle tvůrce, neboli umělce. Z těch prvních tří si nevyberu, kdepak, ani obyčejnou známku neumějí, nic, a přitom stačí tak málo! Trocha věrnosti modelu. Ano, ano, oni mluví o fotografii, ale jaká je to fotografie? Dobře, na začátku snad cvakne nějaká předpotopní mašina v omšele zatuchlém salónu, sýr, sýr, blik, ani napudrovat to člověka nedokáže, jenže já se nelesknu, hehe, nepotím, copak jsem nějaká křivonožka se zamaštěnou frizúrou – jako tihleti, oni? Ale což, kdyby jen to, překousnu to jako žízalu a jdu od toho, jenže oni to narvou všechno do počítače, v něm mne hyzdí a MSTÍ SE mi. Jistě, nedivím se, já JSEM ztělesněný odpor k jejich vyprázdněnému světu iluzí, já se na rozdíl od nich JEDNODUŠE nepřetvařuji! Když vidím bílou, říkám bílá, černá je u mě černá a rudá prostě červená a červená zas rudá, co s těmihle detaily, mám se s někým přít o rozdíl mezi ultramarinovou a tyrkysovou, všechno jedna barva, prostě modrá nebo zelená, to je přeci jedno, jaká, prostě jak to přijde, tak to je! Ale tohle oni mi za to, umělci! Já jim tak ležím v krku, že oni i věc tak prostinkou jako známku s mým portrétem, plný anfas, žádná avantgarda, pubertelně bojkotují. Absolutně nemožné. Všechno sám... všechno abych si udělal sám.

(Bere si pastelky a papír. Kreslí. Obrázek nápadně připomíná Ferdu Mravence.)

Konec

Slávek přemýšlí a Martin se snaží

(Krátká hra o zázraku proměny)

IVA KLESTILOVÁ

OSOBY:

Slávek
Martin
Hlas

(Podvečer. Slunce pomalu opouští oblohu. Pražané, podivně nervózní, začínají spěchat do svých domovů.

U budovy Národního divadla stojí dva malí chlapci – Slávek a Martin – a čurají na fasádu. Slávek pozoruje svého malého, růžového a naducaného pindíka a tu najednou mu probleskne hlavou nápad.)

SLÁVEK Ať jsem stejně krásný jako on.

(Martin zachytí Slávkův nápad a překvapeně zjistí, že je to nápad dobrý. Na světě totiž není nic krásnějšího než jeho pindík, a také poprosí.)

MARTIN Ano. Ať jsem i já jako on.

(Oba chlapci pozorují s ještě větším zalíbením své pindíky a Martin, protože je kamarád, poprosí znovu, tentokrát však za oba.)

MARTIN Ať jsme stejně krásní, šikovní, tvořiví a roztomilí.

(V tu chvíli se nebe otevře... [krátká přestávka], prst shůry zamíří na pindíky... [převlek] a celou Prahou zaduní mocný hlas nebeské proměny.)

HLAS Staniž se.

(Proměna)

(A slovo se stalo skutkem a od té doby přebývá mezi námi. Oba chlapi se proměnili a radostně a bezhlavě močí na různé divadelní fasády dodnes. Lid jása a je šťasten, protože pochopitelné prosbě se nemá oponovat.)

Konec

Pokud se děj nebude odehrávat přímo před Zlatou kapličkou, nikdy správně nepochopíme jeho smysl. Pokud se proměna obou jinochů nepodaří uvěřitelně realizovat, nedostaví se katarze. Pokud se vše stane, jak je předepsáno, a přesto nepochopíme, není nám již pomoci.

Minuta s autory

FISCHEROVÁ, DANIELA (1948) – spisovatelka, dramatička, autorka rozhlasových her a filmových scénářů, věnuje se i tvorbě pro děti; debutovala hrou *Hodina mezi psem a vlkem*, později napsala a uvedla *Princeznu T.*, *Báj*, *Fantominu* či *Ptáka Ohniváka*.

JIRKŮ, JAN (1977) – režisér, dramatik; svou režijní tvorbu spojuje s psaním vlastních scénářů, po studiu na DAMU působil jako umělecký šéf divadla Minor, pro něž napsal například *Píseň písni*, *Kabaret Tlukot a bubnování*, *Cirkus Harampádím* a další. Dále napsal *Pekelnou princeznu* nebo *Tajuplný ostrov Lorelaj*.

KINSKÁ, MARTINA (1978) – dramaturgyně, dramatička, vystudovala DAMU; od absolutoria působí v divadlech (Divadlo J. K. Tyla Plzeň, Středočeské divadlo Kladno, nyní Švandovo divadlo Praha), uvedena byla např. její „groteska v koupelně“ *Jen tak*.

KLESTILOVÁ, IVA (1964) – dramatička, dramaturgyně; začínala jako herečka brněnského HaDivadla, nyní působí jako lektorka dramaturgie v Národním divadle, její texty byly oceněny cenami Nadace Alfréda Radoka, je jednou z nejúspěšnějších autorek u nás (*Stísněná 22*, *Trilogie Minach*, *Benefice* ad.), největší ohlas získala hra *Má vlast*, mezi její dosud neuvedené hry patří *Všichni svatí*, *Zisk slasti* či nově *Jak v sestrech listí svist*.

KOHOUT, PAVEL (1928) – dramatik, prozaik, překladatel; zasloužil se o existenci a rozkvet Pražského divadelního festivalu německého divadla, jeho hry jsou soustavně uváděny v Česku i v cizině, v poslední době u nás uvedl hry *Nuly* a *Arthurovo Bolero*.

KREJČÍ, HUBERT (1944) – režisér, dramatik, překladatel, herec, spisovatel; režiruje v nejrůznějších českých divadlech, píše mj. krátké ironické texty inspirované divadlem napříč věky a regiony; napsal a uvedl např. *Hry ze smetiště*, *Bramborové divadlo dra. Skaripantiho*, *Divadelní hříčky*.

LEVÍNSKÝ, RENÉ (1970) – vystudoval teoretickou fyziku, nyní působí na univerzitě ve Freiburgu; jeho tvorba je spjata s amatérskou divadelní skupinou Nejhodnější medvídci; pro film byla upravena jeho hra *Ještě žiju s věšákem, plácačkou a čepicí*, napsal mj. i *Kašpárka, četníka koločavského*, *Artikulátora* či *Marbuela a Kratinohu*.

MARTINKOVÁ, JITKA (1977) – vystudovala dramaturgii na JAMU, během studia spolupracovala s brněnskými divadly, kde byly uvedeny její hry *Desirée da Sylva* a *Zeměštíny*, pro rozhlas napsala *První a poslední neděli Anny Zárybné*, nevedené zůstávají *Vteřiny soli*.

PEŘINA, VÍT (1978) – divadelní dramaturg (Naivní divadlo Liberec), autor her či dramatizací pro Naivní divadlo nebo Divadlo Alfa Plzeň, např. *Písmenkova polívka*, *Hrnečku, vař!* *O bílé lani* aj.; spoluzakladatel internetového magazínu www.fantomfilm.cz.

PEŘINOVÁ, IVA (1944) – dramatická, dramaturgyně; přední autorka loutkoher, její texty uvádějí divadla v Česku i v zahraničí, dlouhá léta pracovala v Naivním divadle v Liberci, kde byly uvedeny např. hry *Alibaba a čtyřicet loupežníků*, *Bezhlavý rytíř*, *Kolíbá se velryba*. Svou tvorbou dalece přesahuje žánr běžných pohádek pro děti.

PIVOVAR, MAREK (1964) – studoval divadelní vědu v Brně, pět let byl novinářem, roku 1994 se stal dramaturgem Národního divadla

moravskoslezského a je jím dosud, působil i v ND v Brně; jako dramaturg má za sebou asi šedesát inscenací; píše dramatizace i vlastní hry (např. *Tajný ctitel*, *Nezdárný syn*, *Zlaté rouno*), jako režisér spolupracuje s Českým rozhlasem v Ostravě, jako autor s Českou televizí tamtéž.

HUDČENKOVÁ, KATEŘINA (1976) – básnířka, vydala též knihu povídek; náčrt hry *Frau in Blau* byl uveden ve scénickém čtení, nerealizován zůstává text *Blue Horses*, hra *Niekur* bodovala v soutěži Nadace Alfréda Radoka v roce 2007.

SEDLÁČEK, JIŘÍ (1964) – herec a hudebník, po skončení JAMU sólista činohry Národního divadla moravskoslezského, napsal několik divadelních scénářů (*Má želva mýdlo?*, *Mám na ruce prsty z nohy*, *Zvířata v ruksaku*, *Jak šel kocour pro brejlatou princeznu*); píše scénky do televizního pořadu Pod pokličkou.

SIKORA, ROMAN (1970) – dramatik, vystudoval JAMU, napsal téměř dvě desítky her s radikálním názorem na svět; *Smetení Antigony* získalo cenu Nadace Alfréda Radoka, uvedeny byla i *Sodomagomora*, *Tank*, *Vlci* či *Jitro kouzelníků*.

TOBIÁŠ, EGON (1971) – dramatik, scénograf, libretista a scenárista; svět zobrazuje jako složitý propletenec vztahů, z rozsáhlého díla byly uvedeny například hry *Jaurés*, *JE SUIŠ*, *Solingen*, *Bouře 2*.

TRTÍLEK, PAVEL (1977) – dramatik, dramaturg, překladatel, autor rozhlasových her; dramatické tvorbě se věnuje od konce devadesátých let, napsal téměř dvacítku her; např. *Bludice*, *Kristýnka*, *Kadeře, peřeje, kolotoče*, *Špína*, *Višňový smrad*, *Čingischán*.

divadelní minutky

Vydal A2 kulturní týdeník ve spolupráci
s občanským sdružením Transteatral
K vydání připravily Martina Černá
a Marta Ljubková
Ilustrace Dragan Stojčevski
Grafická úprava Lukáš Fairaisl
Praha 2007

A2 kulturní týdeník
Americká 2, 120 00 Praha 2
www.tydenikA2.cz

www.divadlo.cz/transteatral

Samostatně neprodejné
ISBN 978-80-903857-2-6